

KAS 2016-2020 M. KADENCIJOS METU GALĖJO NUOLAT LANKYTI SEIME?

**ILGALAIKIŲ LEIDIMŲ
Į SEIMĄ APŽVALGA**

Viešoji įstaiga „Transparency International“ Lietuvos skyrius (TILS) yra tarptautinės organizacijos „Transparency International“ padalinys, veikiantis Lietuvoje nuo 2000 m. TILS - nepolitinė organizacija, bendraujanti ir koordinuojanti savo veiklą tiek su vyriausybinėmis, tiek nevyriausybinėmis organizacijomis Lietuvoje bei užsienyje.

Apžvalgą rengė: Ieva Duncikaitė, Sergejus Muravjovas, Deividas Bačiulis, Ingrida Kalinauskienė

Įžvalgų dizainą paruošė: Kristina Alijošiūtė

Prie iniciatyvos įgyvendinimo prisidėjo TILS savanoriai: Greta Kunauskaitė, Indrė Raudytė, Miglė Matulionytė, Rūta Vyšniauskaitė

Dėkojame kolegai Raphaël Kergueno iš „Transparency International“ Europos Sąjungos skyriaus už įžvalgą kuriant Manoseimas.lt

Siekiant užtikrinti šioje apžvalgoje pateiktos informacijos tikslumą buvo imtasi visų tam reikalingų priemonių. Vis dėlto „Transparency International“ Lietuvos skyrius negali prisiimti atsakomybės už pasekmes, galinčias atsirasti dėl šios informacijos naudojimo kitais tikslais ar kituose kontekstuose. Šioje apžvalgoje ir Manoseimas.lt pateikiami duomenys remiasi informacija, kuri buvo gauta 2020 m. rugsėjo 10 d. pagal užklausą LR Seimo kanceliarijai, išsiųstą 2019 m. gruodžio mėn. ir sugretinta su komitetų duomenimis prieinamais viešai nuo 2016 m. lapkričio iki 2020 m. liepos mėn.

„Transparency International“ Lietuvos skyrius, 2021 m.

www.transparency.lt

1. SANTRAUKA IR REKOMENDACIJOS

Šios apžvalgos tikslas – geriau suprasti, kas 2016-2020 m. gavo ilgalaikius leidimus į Seimą, kokių organizacijų ir įstaigų atstovai jų gavo daugiausiai, kokių interesų grupių atstovai ir kiek dažnai dalyvavo klausimų svarstymuose Seimo komitetuose.

Ką išsiaiškinome?

1. **Bent 1789 asmenys iš 195 įstaigų** gavo ilgalaikius leidimus į Seimą 2016-2020 m. Iš viso buvo **išduoti 2960 tokie leidimai**.
2. **Didžioji dalis įstaigų** (6 iš 10) buvo **viešojo sektoriaus institucijos**. Žr. Priedas nr. 1
3. Iš viso buvo išduoti **24 neterminuoti leidimai**. Daugiausiai tokių leidimų gavo buvę Seimo nariai arba kancleriai.
4. **1 iš 2 asmenų**, gavusių leidimus, **nė karto nesilankė Seimo komitetų posėdžiuose** savo leidimo galiojimo metu (galimi paslaugų tiekėjų atstovai nebuvo įskaičiuoti). Žr. Priedas nr. 2
5. Iš viso ilgalaikius leidimus gavę asmenys komitetų klausimų svarstymuose dalyvavo daugiau nei **9,6 tūkst. kartų**. Žr. Priedas nr. 3

Ką siūlome?

Atsižvelgiant į TILS patirtį gaunant, susisteminant ir pateikiant duomenis viešai, rekomenduojame:

- Reguliariai skelbti atvirus duomenis apie išduotus ilgalaikius leidimus į Seimą, tai daryti vienodu formatu (nuasmeninant jautrius asmens duomenis bei fizinių asmenų, teikiančių paslaugas Seimui, vardus ir pavardes):
 - Organizacijų ir institucijų tikslus pavadinimus pasirinkti iš Registrų centro atverto Juridinių asmenų registro;
 - Prie asmenų, kurie nurodyta, kad gavo leidimus kaip lobistai, taip pat nurodyti juridinį asmenį, kurį jie atstovauja.
- Asmenims, kurie nori patekti arba yra kviečiami į Seimą, kartu su išduotu leidimu suteikti ir individualų ID numerį, kurį vėliau, lankantis dar kartą, būtų galima naudoti pvz. Seimo narių darbotvarkių, komitetų posėdžių dalyvių skilties pildymui.

METODOLOGIJA

Tai yra TILS iniciatyvos „[Su kuo susitinka Seimo nariai?](#)“ tęsinys, kurios metu pamatėme, kad nuo 2016-2020 m. kadencijos pradžios du trečdaliai Seimo narių (100 iš 154) paskelbė bent po vieną susitikimą su interesų grupėmis ir registruotais lobistais. Iš viso - 3968 tokius susitikimus. Siekdami dar geriau suprasti, kaip skirtingų interesų grupių atstovai yra įtraukiami į sprendimų priėmimą Seime, pateikėme užklausas duomenims gauti ir, remiantis jais, atlikome šią apžvalgą.

Ką padarėme?

- 2019 m. gruodžio mėnesį pateikėme pirmąją užklausą LR Seimo kanceliarijai, siekdami gauti informaciją apie tai, kas gavo ilgalaikius ir vienadienius leidimus į Seimą nuo XII Seimo kadencijos (2016-2020 m.) pradžios.
- Dėl vienadienių leidimų buvome nukreipti į LR vadovybės apsaugos tarnybą. Pateikus užklausą, informacija apie tai, kam buvo išduoti vienadieniai leidimai, nebuvo suteikta.
- Naujausius ilgalaikių leidimų duomenis gavome 2020 m. rugsėjo mėn. iš LR Seimo kanceliarijos.
- Suvienodiname asmenų, kurie gavo leidimus, atstovaujamų organizacijų ir įstaigų pavadinimus, asmenų vardus ir pavardes.
- Visas įstaigas, kurių atstovai gavo ilgalaikius leidimus, suskirstėme į kategorijas (viešojo sektoriaus institucijas, verslus, nevyriausybinės organizacijas (NVO), verslo asociacijas ir pan.).
- Leidimus gavusių asmenų vardus ir pavardes sugretinome su Seimo komitetų duomenimis, kurie buvo surinkti 2020 m. liepos mėn. pagal informaciją e-seimas.lrs.lt puslapyje.
- Analizavome leidimų duomenis ir skaičiavome, kiek skirtingų institucijų atstovų gauna ilgalaikius leidimus, kiek iš jų jais pasinaudoja dalyvaudami Seimo komitetų posėdžiuose.¹
- Visą informaciją ir atvirus duomenis paskelbėme www.manoseimas.lt.

Apribojimai:

- Asmenų, kuriems buvo išduoti ilgalaikiai Seimo leidimai, vardai, pavardės, pareigos, atstovaujamos įstaigos pavadinimas kartais buvo pateikti su gramatinėmis klaidomis. Tokiais atvejais, kai dviejų leidimų duomenys yra vienodi ir skiriasi tik viena ar dvi

¹ Leidimų išdavimo pagrindo neanalizavome.

pavardėje ar varde esančios raidės, rėmėmės viešai prieinama informacija, siekiant patikslinti vardą ir pavardę.

- Įstaigos tam tikrai kategorijai (pvz. viešojo sektoriaus institucija, NVO, verslo asociacija, politinė partija) buvo priskiriamos remiantis viešai prieinama informacija oficialiuose puslapiuose, jų tinklapiuose.
- Prie didžiosios dalies leidimų su priedais „lobistas/-ė“ nebuvo nurodytas atstovaujamas juridinis asmuo (pvz. verslo asociacija ar įmonė), todėl, jeigu šie asmenys iki 2021 m. sausio 1 d. savo leidimo(u) galiojimo laikotarpiu buvo registruojasi www.lobistai.lt (dabar SKAIDRIS), juos išimtinai priskyrėme „registruotų lobistų“ kategorijai. Kai atstovaujamas juridinis asmuo buvo nurodytas, jis atitinkamai taip pat buvo priskirtas ir prie verslo asociacijų, verslo įmonių ir kitų kategorijų.
- Dėl neišsamų leidimų duomenų (pvz. nenurodytas leidimo išdavimo mėnuo, diena), komitetuose dalyvavusių asmenų duomenų (pvz. nurodytas tik vardo inicialais, nenurodytos pareigos), galimų vienodų fizinių asmenų pavardžių, negalime užtikrinti šimtaprocentinio leidimų ir komitetų duomenų sugretinimo tikslumo ir kviečiame pranešti apie bet kokius pastebėtus neatitikimus el. paštu info@transparency.lt.

Dėl šių apribojimų, apžvalgos rezultatus siūlome vertinti kaip atspirties tašką pokalbiui apie atvirą, pagrįstą ir pamatuotą sprendimų priėmimą. Tikimės, kad tai prisidės prie didesnio Seimo duomenų atvėrimo ir geresnio jau turimų duomenų valdymo.

KAS TURI ILGALAIKĮ LEIDIMĄ Į SEIMĄ?

1. Ilgalaikiai leidimai buvo išduoti

1789
ASMENIMS
IŠ BENT **195**
ĮSTAIGŲ.

2960 TOKIE
LEIDIMAI.

Iš viso išduoti

2. Po bent vieng leidimą gavo atstovai iš:

VIEŠOJO
SEKTORIAUS
INSTITUCIJŲ

NVO, LABDAROS IR
PARAMOS FONDŲ
BEI KITŲ NE PELNŲ
SIEKIANČIŲ
ORGANIZACIJŲ

VERSLO
ASOCIACIJŲ

VERSLO
ĮMONIŲ*

PROFESINIŲ
SĄJUNGŲ

POLITINIŲ
PARTIJŲ

ŽINIASKLAIDOS
PRIEMONIŲ

ES
INSTITUCIJŲ

37

REGISTRUOTI
LOBISTAI, KURIE
ATSTOVAVO
BENT 3 VERSLO
ĮMONES **

27

KITI PAVIENIAI
ASMENYS
(KIRPĖJAI, KALBŲ
DĖŠTYTOJAI IR
KITI)

* Dalis šių įmonių (apie 20 iš 23) Seimui galėjo teikti apsaugos, maitinimo ir kitas paslaugas.

** Prie daugumos registruotų lobistų Seimo pateiktuose duomenyse nebuvo nurodytas juridinis asmuo.

3. Vidutinė leidimų galiojimo trukmė –

15 MĖNESIŲ.

Iš viso buvo išduoti

**24 NETERMINUOTI
LEIDIMAI.**

4.

1 IŠ 2 ASMENŲ,*

gavusių ilgalaikius leidimus,

**NĖ KARTO
NESILANKĖ
KOMITETŲ
POSĖDŽIUOSE**

savo ilgalaikio(-ių)
leidimo(-ų) galiojimo metu.

* Galimi paslaugų tiekėjai Seimui
nebuvo įskaičiuoti.

5.

Iš viso ilgalaikius
leidimus gavę asmenys
komitetų klausimų
svarstymuose dalyvavo

**APIE 9,6 TŪKST.
KARTŲ.**

Šioje apžvalgoje pateikiami duomenys apie ilgalaikius leidimus gauti 2020 m. rugsėjo mėn. pagal TILS užklausą LR Seimo kanceliarijai. Komitetų duomenys prieinami viešai ir surinkti 2020 m. liepos mėn. TILS dėjo visas pastangas, siekdamas susisteminti pateikiamus duomenis. Vis tik dėl šių duomenų išsamumo ir vientisumo trūkumo TILS negali pilnai užtikrinti sugretintų duomenų tikslumo.

2. TYRIMO REZULTATAI

1789 asmenys iš bent 195 įstaigų galėjo nuolat lankytis Seime 2016 - 2020 m. Didžioji dalis (6 iš 10) įstaigų buvo viešojo sektoriaus institucijos.

Praeitais kadencijos metu buvo išduota 2960 ilgalaikių leidimų patekti į Seimą atstovams iš 117 viešojo sektoriaus institucijų, 28 NVO, labdaros ir paramos bei kitų ne pelno siekiančių organizacijų, 16 verslo asociacijų, 4 profesinių sąjungų, 3 politinių partijų, 2 žiniasklaidos priemonių ir 2 ES institucijų. (žr. Priedas nr. 1)

Leidimus taip pat gavo 37 registruoti lobistai, 27 pavieniai asmenys (kirpėjai, kalbų dėstytojai, medicinos personalas ir kt.), 23 skirtingų verslo įmonių atstovai. Skirtingu laikotarpiu tas pats asmuo galėjo gauti daugiau negu vieną leidimą. (žr. Priedas nr. 1)

Vidutinė išduotų leidimų trukmė - 15 mėnesių. Mažiau nei 1 proc. visų leidimų (24) buvo suteikti neterminuotam laikotarpiui, daugiausiai jų gavo buvę Seimo nariai arba kancleriai.

Ilgalaikius leidimus gavę asmenys apie 9,6 tūkst. kartų dalyvavo komitetų klausimų svarstymuose. Bent kartą dalyvavo visi 4 leidimus turėję profesinių sąjungų atstovai, 8 iš 10 verslo asociacijų atstovų, 8 iš 10 registruotų lobistų, 6 iš 10 žiniasklaidos, 4 iš 10 viešojo sektoriaus institucijų bei tokia pat dalis NVO, labdaros ir paramos fondų bei kitų ne pelno siekiančių organizacijų atstovų. (žr. Priedas nr. 2)

3. PRIEDAI

PRIEDAS NR.1. ILGALAIKIŲ LEIDIMŲ SKAIČIUS

ĮSTAIGA (PAGAL KATEGORIJAS)	LEIDIMŲ SKAIČIUS	SKIRTINGŲ ĮSTAIGŲ KATEGORIJOJE SKAIČIUS	ASMENŲ, GAVUSIŲ LEIDIMUS, SKAIČIUS ²
Ministerija	794	14	470
Kita viešojo sektoriaus įstaiga	756	75	429
Seimas	564	1	427
Verslo įmonė	252	23	206
Kita ne pelno organizacija	126	21	69
Kita (Registruotas/-a lobistas/-ė) ³	81	3	37
Verslo asociacija	68	16	33
Vyriausybė	59	1	35
Valstybės valdoma įmonė	51	8	26
Kita ⁴	51	N/A	27
Žiniasklaidos priemonė	39	2	20
Europos Parlamentas	37	1	23
Aukštoji mokykla	26	11	15
Europos Komisija	18	1	7
Politinė partija	11	3	9
Prezidentūra	11	1	6
Profesinė sąjunga	8	4	4
Labdaros ir paramos fondas	7	4	4
Nevyriausybinių organizacija	5	3	5
Gydymo įstaiga	5	3	5
Savivaldybė	4	3	4

² Asmenys per 2016-2020 m. Seimo kadenciją galėjo gauti po daugiau negu vieną leidimą skirtingu laikotarpiu, atstovaudami skirtingas įstaigas. Tokiais atvejais tas pats asmuo gali būti priskirtas kelioms kategorijoms.

³ Šiai kategorijai asmuo yra priskiriamas, jeigu Seimo kanceliarijos pateiktuose duomenyse jis buvo nurodytas kaip lobistas. Tokiais atvejais (mažuma), kai buvo nurodyta, kad lobistas atstovavo verslo asociaciją ar verslą, jis buvo atitinkamai priskiriamas ir prie kitos kategorijos.

⁴ Į šią kategoriją įeina kiti pavieniai asmenys (pvz. kirpėjai, kalbų mokytojai, ekspertai).

PRIEDAS NR. 2. ASMENŲ, BENT KARTĄ DALYVAVUSIŲ KOMITETŲ KLAUSIMŲ SVARSTYMUOSE, DALIS IR ATSTOVAUJAMOS ĮSTAIGOS

ĮSTAIGA (PAGAL KATEGORIJAS)	ASMENYS BENT KARTĄ DALYVAVĘ KOMITETŲ KLAUSIMŲ SVARSTYMUOSE			ĮSTAIGOS, KURIŲ ATSTOVAI BENT KARTĄ DALYVAVO KOMITETŲ KLAUSIMŲ SVARSTYMUOSE		
	ASMENŲ, GAVUSIŲ LEIDIMUS, SKAIČIUS ⁵	SKAIČIUS	PROC. (ASMENŲ PAGAL KATEGORIJA)	ATSTOVAUJAMŲ ĮSTAIGŲ SKAIČIUS	SKAIČIUS	PROC. (ĮSTAIGŲ PAGAL KATEGORIJA)
Viešojo sektoriaus institucija⁶	1390	596	43%	117	90	77%
Verslo įmonė	206	8	4%	23	3	13%
NVO, labdaros ir paramos fondas ir kita ne pelno organizacija	77	27	35%	28	15	54%
Kita (Registruotas/-a lobistas/-ė)⁷	37	29	78%	3	3	100%
Verslo asociacija	33	27	82%	16	13	81%
ES institucija	30	1	3%	2	1	50%
Kita⁸	27	5	19%	N/A	N/A	N/A
Žiniasklaidos priemonė	20	11	55%	2	1	50%
Politinė partija	9	0	0	3	0	0
Profesinė sąjunga	4	4	100%	4	4	100%

⁵ Asmenys per 2016-2020 m. Seimo kadenciją galėjo gauti po daugiau negu vieną leidimą skirtingu laikotarpiu, atstovaudami skirtingas įstaigas. Tokiais atvejais tas pats asmuo buvo priskirtas kelioms kategorijoms.

⁶ Kategorijai „Viešojo sektoriaus institucija“ priskiriamos šios institucijos: ministerijos, Prezidentūra, savivaldybės, Seimas, Vyriausybė, valstybės valdomos įmonės, aukštosios mokyklos, gydymo įstaigos, kitos viešojo sektoriaus institucijos.

⁷ Šiai kategorijai asmuo yra priskiriamas, jeigu Seimo pateiktuose duomenyse jis buvo nurodytas kaip lobistas. Tokiais atvejais (mažuma), kai lobistas atstovavo verslo asociaciją ar verslą, jis buvo atitinkamai priskiriamas ir prie kitos kategorijos.

⁸ Į šią kategoriją įeina kiti pavieniai asmenys (pvz. kirpėjai, kalbų mokytojai, ekspertai ir kt.).

PRIEDAS NR. 3. ASMENŲ DALYVAVIMAS KOMITETŲ KLAUSIMŲ SVARSTYMUOSE PAGAL ĮSTAIGŲ KATEGORIJAS

ĮSTAIGA (PAGAL KATEGORIJAS)	ATSTOVŲ, DALYVAVUSIŲ KOMITETŲ SVARSTYMUOSE, SKAIČIUS ⁹	PROC. ¹⁰	KOMITETŲ KLAUSIMŲ SVARSTYMŲ, KURIUOSE DALYVAVO, SKAIČIUS ¹¹	PROC. ¹²
Viešojo sektoriaus institucija ¹³	596	84,2%	8463	83,2%
Kita (Registruotas/-a lobistas/-ė) ¹⁴	29	4,1%	338	3,3%
NVO, labdaros ir paramos fondas ir kita ne pelno organizacija	27	3,8%	578	5,7%
Verslo asociacija	27	3,8%	500	4,9%
Žiniasklaidos priemonė	11	1,6%	53	0,5%
Verslo įmonė	8	1,1%	156	1,5%
Kita ¹⁵	5	0,7%	25	0,3%
Profesinė sąjunga	4	0,6%	54	0,5%
ES institucija	1	0,1%	2	0,02%
Politinė partija	0	0	0	0

⁹ Asmenys per 2016-2020 m. Seimo kadenciją galėjo gauti po daugiau negu vieną leidimą skirtingu laikotarpiu, atstovaudami skirtingas įstaigas. Tokiais atvejais tas pats asmuo buvo priskirtas kelioms kategorijoms.

¹⁰ Procentai skaičiuojami nuo visų asmenų (gali būti ir tų pačių asmenų, kai atstovavo skirtingas įstaigas), kurie dalyvavo komitetų klausimų svarstymuose.

¹¹ Kai asmuo buvo priskirtas kelioms kategorijoms, jo/jos dalyvavimo komitetų klausimų svarstymuose kartai taip pat buvo priskiriami skirtingoms kategorijoms.

¹² Procentai skaičiuojami nuo visų komitetų klausimų svarstymų. Kai asmuo buvo priskirtas kelioms kategorijoms, jo/jos visi dalyvavimo komitetų klausimų svarstymuose kartai taip pat buvo priskiriami skirtingoms kategorijoms dėl duomenų vientisumo trūkumo minimų metodologijos apribojimuose.

¹³ Kategorijai „Viešojo sektoriaus institucija“ priskiriamos šios institucijos: ministerijos, Prezidentūra, savivaldybės, Seimas, Vyriausybė, valstybės valdomos įmonės, aukštosios mokyklos, gydymo įstaigos, kitos viešojo sektoriaus institucijos.

¹⁴ Šiai kategorijai asmuo yra priskiriamas, jeigu Seimo pateiktuose duomenyse jis buvo nurodytas kaip lobistas. Tokiais atvejais (mažuma), kai lobistas atstovavo verslo asociaciją ar verslą, jis buvo atitinkamai priskiriamas ir prie kitos kategorijos.

¹⁵ Į šią kategoriją įeina kiti pavieniai asmenys (pvz. kirpėjai, kalbų mokytojai, ekspertai).